

NACRX006DHCZ

Dne: 6.1.2026
Vaše č. j.:

| Č. j.: NA- 5308-5/03-2025

| Vyřizuje/tel.: Dufek / 974 847 111

ZPRÁVA ZE ZAHRANIČNÍ PRACOVNÍ CESTY

MÍSTO:	Hannover
ÚČEL CESTY:	Průzkum způsobu zpracování a obsahu archivních souborů s materiály o hospodářském vývoji Dolního Saska v letech 1945 až 1953
ÚČASTNÍCI CESTY:	PhDr. Pavel Dufek, Ph.D. – Mgr. František Frňka
ZPRÁVU PODÁVÁ:	PhDr. Pavel Dufek, Ph.D.
NAVŠTÍVENÉ INSTITUCE:	Dolnosaský zemský archiv
TRVÁNÍ CESTY:	5 dnů (3. až 7. listopadu 2025)
DATUM VYHOTOVENÍ:	6. ledna 2026

SCHVALUJE: **PhDr. Ing. Milan Vojáček, Ph.D.**, ředitel Národního archivu
podepsáno elektronicky

TEXT ZPRÁVY ZE ZAHRANIČNÍ PRACOVNÍ CESTY

ČÁST VŠEOBECNÁ:

Část obecná: odjezd z Prahy 3. 11. 2025 v 8:30 služebním vozem do Hannoveru, příjezd do Hannoveru na veřejné parkoviště u budovy Dolnosaského zemského archivu (Niedersächsisches Landesarchiv) v Archivstrasse v 12:50. Večer 3. 11. 2025 přejezd k hotelu Dormero a ubytování v dvoulůžkovém pokoji se snídaní; vše plně vyhovující. Odjezd z hotelu ráno 7. 11. k budově Dolnosaského zemského archivu a v 13:10 z veřejného parkoviště u archivu (Archivstrasse), následně z Hannoveru, příjezd do Prahy k budově Národního archivu ve 20:25. Obě cesty bez technických závad a neočekávaných či rušivých událostí.

ČÁST ODBORNÁ:

Niedersächsisches Landesarchiv (Dolnosaský zemský archiv) – oddělení Hannover (Abteilung Hannover) se nachází v historické budově z roku 1721, v níž byla tehdy umístěna i dvorská (kurfiřtská) knihovna. V současnosti je sídlem jak správy Dolnosaského zemského archivu jako celku, tak správy oddělení Hannover a rovněž menší části archiválií. Většina místně příslušných archiválií, vzniklých činností ústředních dolnosaských úřadů a bývalých hannoverských (kurfiřtských) úřadů a správních úřadů se sídlem v Hannoveru a jeho okolí, je umístěna v pobočném skladu v Pattensenu (město sousedící s Hannoverem na jeho jižním okraji), a to i z důvodů bezpečnostních, neboť v roce 1946 byla část archiválií v budově zničena a část značně poškozena záplavou z nedaleké (cca 20 m vzdálené) řeky Leine. Objednání archiválií se děje digitálně přes aplikaci Arcynsis po získání přístupu do ní vyplněním relativně složitého dotazníku, přihlášení do ní je poté jednoduché; archiválie se ale musejí z výše uvedených důvodů objednat alespoň jeden týden před předpokládaným dnem studia. Objednávání samotné se skládá ze tří kroků: 1) výběru podle oborů (např. politika, hospodářství, doprava, zemědělství, obecní záležitosti) a stručných registů; 2) označení vybraných archiválií za archiválie určené k objednání a 3) potvrzení takto označených archiválií jako archiválií určených k předložení v badatelně. Poté je zaslán z Dolnosaského zemského archivu žadateli e-mail oznamující, zda je možné mu všechny objednané archiválie předložit – např. s ohledem na GDPR.

V badatelně jsou archiválie připravené v policích pro odběr archiválií a jsou označeny jmenovkou se jménem a příjmením badatele, jenž si je objednal. Archiválie, které badatel studuje a hodlá ještě studovat, ukládá před opuštěním badatelny do polic k tomu určených (nejsou totožné s těmi, v nichž jsou připravené archiválie ke studiu). Archiválie, které badatel již nehodlá dále studovat, přenesl do místnosti vedle badatelny, která je od ní oddělená skleněnou stěnou a položí na stůl, služba je poté přemístí k uložení v příslušném depotu. V úterý 4. 11. dopoledne se uskutečnila na základě naší prosby asi 1 a 1/2 hodiny trvající odborná diskuse s Dr. Nicolasem Rügge, vedoucím oddělení (Abteilungsleiter) Hannover. Během diskuse, jejímž hlavním tématem bylo pořádní archivních souborů s archiváliemi k hospodářskému vývoji Dr. Rügge uvedl, že archivní soubory s archiváliemi k hospodářskému vývoji Hannoverska – Dolního Saska v období od konce 2. světové války až přibližně do roku 1960 byly pořádány (archivně zpracovávány) v 70. letech, přičemž hlavní důraz byl kladen na rychlost a zpracované množství archiválií. Zpětně se podle vyjádření Dr. Rüggeho jeví zvolený přístup nevhodný, protože velmi stručné registry sice umožňují poměrně snadnou orientaci ve velkém množství archiválií, ale

poněkud ztěžují přesné vyhledávání. Především neuvádění objemu archiválií neumožňuje badatelské veřejnosti posoudit jak vytěžitelnost archiválií z hlediska množství uchovávaných informací, tak rozvrhnout si čas potřebný na jejich studium. Po zkušenostech se studiem objednaných archiválií tento náhled také sdílíme.

Archivní soubory na přebalech jednotlivých složek jsou označeny především trojčíslicí. Zjistit jejich názvy prostřednictvím aplikace Arcynsis je poměrně jednoduché, přesto poněkud matoucí, protože povětšinou jsou úřady označeny názvem zřejmě jejich současných institucionálních nástupců, takže zjistit původní historické názvy lze povětšinou jen přímo z archiválií (např. Archivní soubor 600 nese v Arcynsis název „Niedersächsisches Ministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Verbraucherschutz“ s vrocením 1878–2019, takže uvedený název pravděpodobně není názvem historickým ale současným.)

Tematický obsah předložených a studovaných archiválií: zahraniční obchod, vnitřní obchod, obchod mezi okupačními zónami, dovoz a vývoz, dodávky zemědělských produktů, různé statistiky v rámci spotřebitelských skupin, zprávy o cenové a zásobovací situaci, potravinové lístky, indexy životních nákladů, dodávky a pěstování brambor, dodávky masa, těžební průmysl, nelegální obchod s kovy, reorganizace průmyslu, spolupráce s odbory, různé zprávy a korespondence atd.

V Praze 6. ledna 2026

PhDr. Pavel Dufek, Ph.D.